

касца, на вялікай сенажаці-ўболатку быў адзін. Рукавом сарочкі ён выцер узмакрэлы лоб. Цяжка ўздыхнуў. Дай-мала стома ў нагах, у галаве гудзела, ныла спіна. Не дзіва: касіў, не шкадуючы сябе. Быццам назло камусьці. Без перапынку. Ад расы, ледзь толькі зарапілася, зачырванелася — затуманілася ў аблоках і на зямлі.

Стаяў, адпачываў хвіліны дзве, не больш. Крыху аддыхаўся, пацёр рукамі шыю. Напякло, аж балела. Зноў парушыў касу — пайшоў наперад. Займаў многа, але тым не менш ішоў па-мужчынску цвёрда, упэўнена...»

Для маладога хлопца пачынаюцца першыя жыццёвыя выпрабаванні: закахаўся ў дзяўчыну з беднай сям'і, а бацька катэгарычна забараніў браць Верку замуж, хоць яна таксама пакахала Рыгора. Яго хуценька ажанілі на дачцэ іншага хутаранца, Ядзі, дзяўчыне хоць і добра, але ж ім нелюбімай.

А тут новая бяда — масавая калектывізацыя, раскулачванне. Гэтыя падзеі сталі трагедыяй для маладых людзей. Грамадскія катаклізмы прынеслі гора яшчэ адной маладой пары — Ігнату і Ганыцы, дый іншым персанажам твора. Нават больш таго — у многіх сем'ях дзеці пайшлі супраць бацькоў і наадварот. Сапраўдная народная трагедыя, якую ўчынілі розныя Калатовічы ды Бадзькі, нягоднікі і няўмекі, для якіх не было нічога святога і якія дарваліся да ўлады. А таксама сельскія люмпены і п'яніцы тыпу Лейбы.

Пісьменнік праўдзіва адлюстроўвае жыццё і людзей у ім. І сярод моцных гаспадароў, нават заможных, былі добрыя, а сярод бедных сустракаліся нікчэмныя. Як тут не ўспомніць словы Васіля Быкава пра тое, што людзі падзяляюцца не па сацыяльных ці яшчэ якіх прыкметах, а на добрых і злых.

Так вясковы бальшавік Мірончык, які мае вялікую ўладу, — старшыня сельскага Савета — дапамагае многім у бядзе, бо сам па натуре добры, а вось былая цешча Рыгора Расевіча выдала яго, з-за гэтага паплаціўся жыццём і муж яе, стары Скрыпач.

У кожнага з герояў пісьменніка ў той жорсткі час была свая неаспрэчная праўда, якая, гаворачы словамі У. Гаўрыловіча, вяла да трагічнай, непазбежнай пагібелі адных, хто быў не згодны з ломкай жыцця ці не паспеў да яе прыстасавацца, і да немінучай, не менш страшнай, маральнай гібелі другіх, хто інакшага выбару, як падпарадкавацца, не бачыў.

Уладзімір Гаўрыловіч піша шчыра, праўдзіва, пранікнёна, ярка, каларытна, лёсы герояў прапускае праз сваё сэрца. Усе беды, пакуты ягоныя персанажы змаглі перажыць толькі дзякуючы каханню — моцнаму, усёпаглынальнаму пачуццю, якому засталіся верныя, нягледзячы на наймаверныя жыццёвыя выпрабаванні. Зламаныя лёсы, смерць многіх — таксама плата за сапраўднае каханне.

Чацвёртая частка рамана так і называецца «Плата за каханне». Яна і дала назву ўсёй кнізе У. Гаўрыловіча, якая ў 2007 годзе выйшла ў выдавецтве «Мастацкая літаратура» ў серыі «Беларуская проза XXI стагоддзя», і за якую аўтар атрымаў першую рэспубліканскую літаратурную прэмію «Залаты Купідон» у намінацыі «проза».

У новым рамане «Цяпло маладзіка» пісьменнік па-мастацку даследуе сучасны дзень праз прызму часу. У аснове твора незвычайны сюжэт — каханне нямецкага афіцэра і беларускай дзяўчыны, паляшучкі, падпольшчыцы, партызанкі ў час Вялікай Айчыннай вайны. Аўтару ўдалося стварыць цікавыя, яркія чалавечыя характары, а гэта, як вядома, сведчанне высокага прафесіянальнага майстэрства.

Змешчаныя ў двухтомніку аповесці, апавяданні таксама прысвечаны жыццю палешукоў, сапраўдных працаўнікоў зямлі, якія заўсёды застаюцца сапраўднымі людзьмі, хоць і сустракаюцца на іх шляху такія тыпы, як Халадок — начальнік райсельгасхарчу ў апавесці «Глыбокія карані», або Ірына, дачка старога Сцёпчыка, якому далі прытулак чужыя людзі (апавяданне «Вяртанне бацькі»).

У сваіх творах — займальных, арыгінальных, напісаных з пазіцыі сучаснасці — пісьменнік паказвае жыццё такім, якім яно ёсць: складаным, супярэчлівым. Ягонья персанажы — сапраўды народныя тыпы — кожны па-свойму шукае ў ім апору. Для галоўнага героя аповесці «Глыбокія карані» Сцяпана Ільча, які даўно і плённа ўзначальвае калгас, апорай сталі павага аднавяскоўцаў, вера ў яго як кіраўніка, які ў складаных эканамічных умовах робіць усё магчымае, каб жылося лепш, каб развівалася вытворчасць, мацнела гаспадарка. І нават патрабаванні кіраўнікоў кшталту Халадка не могуць прымусіць яго здрадзіць людзям, якія спадзяюцца на свайго старшыню.

А для старой, нямоглай ужо Ганны Парэйкі апорай у жыцці сталі адносінны суседзяў, Вольгі і яе мужа Іванчыка, якія сваёй дабрынёй падтрымліваюць бабульку, якая дзень пры дні вось ужо многа год чакае свайго сына Сцёп-

ку (апавяданне «На мяжы»). Чакае і верыць, што сын абавязкова прыедзе да маці. Так, дарэчы, і здарылася, хоць і позна...

Паводле меркавання Васіля Жураўлёва, пісьменніку, каб наблізіцца ў сваім разуменні да чагосьці вялікага і складанага, трэба і самому ўзняцца на адпаведную ступень падрыхтаванасці. У Гаўрыловіч у сваіх творах праявіў сапраўднае майстэрства. Ён добра ведае гісторыю, жыццё, мову свайго роднага краю, ведае і любіць, бо інакш у чытача не з'яўляліся б слёзы на вачах пры чытанні напісанага ім, не шчымела б сэрца, не было б балюча за лёс герояў. Храналагічна падзеі твораў, змешчаных у двухтомніку, ахопліваюць перыяд ад пачатку XX стагоддзя да нашых дзён. Таму не будзе перабольшаннем сказаць, што напісанае У. Гаўрыловічам — літаратурная гісторыя жыцця палешукоў, прычым у самых складаных і супярэчлівых моманты.

